

Tidsskriftet
DEN NORSKE LEGEFORENING

Om etikk i psykiatrien

ANMELDELSER

REIDAR PEDERSEN

Professor, Seksjon for medisinsk etikk,
Institutt for helse og samfunn,
Universitetet i Oslo

Jacob Birkler

Etik i psykiatrien

215 s, ill. København: Munksgaard, 2018. Pris DKK 275

ISBN 978-87-628-1799-9

Etik i psykiatrien er primært en lærebok som henvender seg til studenter og helsepersonell i de psykiske helsetjenestene. Boken kan også være av interesse for dem som jobber med psykisk helse på andre måter, f.eks. ledere, undervisere og brukerorganisasjoner.

Boken er skrevet av den danske psykologen og filosofen Jacob Birkler som bl.a. har vært leder for Det Etske Råd. Forfatterens intensjon er å identifisere og beskrive ulike etiske dilemmaer som helsepersonell møter f.eks. ved bruk av tvang, involvering av pårørende, og håndteringen av taushetsplikten i ulike deler av de psykiske helsetjenestene. Et hovedmål for forfatteren er å skjerpe den enkelte ansattes blikk for pasienten og å peke på nye handlingsmuligheter.

Boken er bygd opp i to deler: «Teori» og «Praksis». Birkler lykkes langt på vei med å vise mange av de etiske dilemmaene innenfor de psykiske helsetjenestene. Noen avsnitt og kapitler – f.eks. om makt og avmakt, menneskesyn, pårørendeinvolvering – er meget godt skrevet, og gir gode analyser og nyttig kunnskap om mulige løsninger. Andre deler av boken, spesielt i del I, blir noen steder for generelle og andre steder uklare. Det siste kan selvsagt skyldes at anmelderen er norsk, mens boken er skrevet på dansk i en dansk kontekst.

Birkler skriver i innledningen at boken ikke gjennomgår de klassiske etiske teorier. Det er imidlertid vanskelig å skrive en sånn bok uten å bruke slike teorier, og noen steder ville nok boken profittert på grundigere teoretiske innføringer og analyser. Men den største svakheten slik jeg ser det, er at boken mange steder blir for lite konkret – både i beskrivelsen av de ulike dilemmaene og mulige løsningsforslag. I Norge har vi etter hvert en rekke konkrete beskrivelser av dilemmaer og handlingsalternativer fra de kliniske etikk-komiteene og refleksjonsgrupper i de psykiske helsetjenester. Dette er blitt tilgjengeliggjort i f.eks. årsrapporter og vitenskapelige og populærvitenskapelige publikasjoner. Inspirert av dette arbeidet har man også i Danmark opprettet en klinisk etikk-komite for psykiske helsetjenester i en region. Boken kunne trolig brukt flere konkrete eksempler fra den type arbeid.

Det er få bøker av denne typen fra før i Norden, og således er boken et viktig tilskudd. Spesielt del II gir gode innføringer i komplekse etiske dilemma.

Publisert: 15. oktober 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0459
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no